

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA:
Bulev. Regina Maria Nr.
13. Tipografia „Aradul”
N-rul Telefonului 357.

INSERȚII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

Abonamente:

Pe un an . 780 Lei
Pe 6 luni . 390 Lei
Pe 3 luni . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

lei. Pentru spitale sătești s'a dat peste două mii de milioane lei.

11. Armata la 1922 era aproape neîmbrăcată și fără mijloace. Buzetul ei era de un miliard pe an, liberalii i-au dat peste cinci miliarde de lei pe an. Acum armata e bine echipată și are armamentul și munițiile necesare. S'au întemeiat apoi în țară fabrici pentru a se lucra tunuri, obuze și avioane.

12. Politica externă a fost bine condusă. România a ajuns să fie respectată în așa măsură, încât la Liga Națiunilor, domnul ministru de externe Ion G. Duca a fost ales vice-președintele Ligei. România, grație d-sale, a obținut cele mai mari succese în străinătate. Avem alianțe solide cu Mica Înțelegeră și cu Polonia; trăim bine cu mai toți vecinii.

NOTE

Armata poloneză

Arad, 20 Maiu

Baza armatei poloneze actuale sunt legiunile poloneze create în 1914 de către mareșalul Pilsudski. Pe atunci s'a format brigada I a lui Pilsudski și brigada II sub conducerea lui Iosif Haller.

În primăvara 1917 s'a constituit în Rusia Corpul I de armată poloneză, după care a urmat și constituirea corpului II și III. Tot în 1917 s'a format în Franța „Armata poloneză”, care s'a compus din rămășițele corpului II și brigadei a II-a, în urma luptei de la Kaniow, cari prin Murman au ajuns în Franța. Conducătorul „Armatei poloneze din Franța” a fost Iosif Haller. Legiunea poloneză formată în Italia din prizonierii polonezi (din regimentele austriace), precum și formațiunile voluntare compuse din polonezii din America, au fost încorporate în Armata poloneză din Franța. În același timp s'a format în Siberia din prizonierii și foștii soldați ruși o divizie poloneză sub conducerea colonelului Czuma. Armata independentă poloneză a fost creată din voluntarii Wehrmachtului polonez și din membrii organizațiilor militare poloneze în zilele memorabile ale revoluției din Noemvrie.

Polonia Mare (Poznan), după izbucnirea revoluției (27 Decembrie 1918), și-a creat o armată proprie cu 60.000 soldați în frunte cu generalul Dobrow Musnitcki și Raszewski. În anul 1919 armata poloneză a numărat deja 600.000 soldați, care număr a crescut până peste un milion (cu armata generalului Haller). După ce s'a isprăvit războiul, armatele au fost demobilizate. Astăzi armata poloneză este unitară, deosebirile dintre unitățile de apărare și formațiunile militare din timpul eliberării, nu mai există.

Italia spre imperialism?

— Neliniștea în Franța —

Paris. — În Italia ia propriu zis dorința de imperiu iar d. Mussolini răspunde pe de altă parte că Italia trebuie să și mărească casa, spre a-și putea adăposti măreimea de astăzi, meru în creștere. De la călătoria d. lui Mussolini în Tripolitania, domnește în Franța o nervozitate crescândă, sporită încă și mai mult prin diversele cavantări ale ducelui, fapt observat ei de o parte din presa engleză, deși ministerul de externe britanic vellează să se arate indiferent. La Quay d'Orsay însă calul este mai mic decât la Foreign office din Londra și scrutând mai bine, se poate constata o neliniște destul de adâncă produsă de tendințele de expansiune italiene. Ecoul acesta se poate observa acum și în presa franceză iar Franța pare a urmări foarte serios evenimentele din Italia.

Călătoria d. lui Mussolini în Libia, ocuparea unei părți din Somalia, eforturile de a mări sfera de influență italiană în Abisinia, pregătirile militare din insula Rodos, concentrarea ultimelor contingente de rezervă din Turcia, istă evenimente demne de toată atențiunea, căci ar putea da loc la urmări însemnate pentru toată atențiunea, politica europeană. Fără a da prea multă importanță observărilor lui „Humanite” că d. Mussolini ar vrea să dea semnalul unui nou război, totuși se urmăresc aici toate mișcările dictatorului italian, spre a se putea constata la timp direcția în care expansiunea italiană, vrea să se desfășoare, pregătind astfel terenul imperiului. Desigur că există în Franța și curente favorabile surorii latine, dar acestea prin atitudinea lor vor să înțeleagă mai mult o neutralitate a Angliei, căreia încă vor să-i dea a înțelege că, interesul păcii, ar trebui, la urma urmelor, să cedeze Italiei câtva mandate în coloniile africane. Cercurile politice franceze însă, cari cunosc bine Anglia, nu întrează perspectivele unui asemenea gest din partea Marii Britanii.

Ministerul de marină Leygues a răspuns la aleziunile d. lui Mussolini, care consideră marea Mediterană, ca mare romană, într'un mod care nu se va putea trece cu vederea în Roma. „Nimeni nu dorește războiul” a zis ministrul de marină, „dar, dacă el va avea loc, marina și aviația vor juca un rol de primul rang”. Marea să fie liberă. Nimeni n'are dreptul să zică: această mare este a mea. Nu există nici o întindere — aceasta este politica noastră — care ar putea fi mai internațională decât marea.”

Franța a respins ca marea Mediterană să fie clasată după punctul de vedere italian. Aceasta este udată pe mari întinderi de această mare nu numai în metropola dar și în multe posesiuni africane și de aceea libertatea mării Mediterane este pentru ea o necesitate vitală. La Quay d'Orsay pare că mult comentate declarațiile ale ministrului de marină nu este totul ce s'ar fi făcut în această direcție și de aceea este necesar a se sta-

bili un program precis pentru regularea relațiilor cu Italia. „Matin” scrie că raporturile dintre Franța și Italia trebuie să fie desbrăcate în viitor de orice sentimentalism. N'are nici un sens să prin manifestări și presă să se tot vorbească că cele două țări sunt surori, că aceeași cultură și că este o unitate, nu fie unite, când s'au bătut în seazece de ani de două ori pentru același lucru. Și italieși ar fi sătui de aceste jertfe — zice „Matin”, fără a adăoga dacă și francezii n'ar fi de mult tot așa. Italia are un surplus de populație, care trebuie plasat, dar cazul acesta este și la Germania și la Japonia. Italia speră că-i trebuie teritoriul pentru emigranții și acestea trebuie să fie proprietate italiană. Dacă ea se gădește la colonii franceze, atunci nici nu se poate sta de vorbă. Terenul coloniilor franceze este câștigat prin jertfe de sânge și numai cu armele s'ar putea lua.

Chestiunea este deci destul de clară și dacă se adăoga că Franța n'ar putea ceda nimic și că Anglia ar putea face aceasta cu mai multă ușurință, faptul n'ar fi tocmai îmbucurător în Londra, unde chestiunea mării Mediterane nu se urmărește mai puțin serios decât în Franța. Existența națională, engleză este doar bizată pe preponderanța în marea Mediterană. Abia după ce strămoșii Gibraltar a trecut în mâinile Angliei a ajuns aceasta mare putere și de când și-a asigurat dominația în Egipt și peste canalul de Suez a devenit putere mondială. Iuții deci a comenta opinia engleză asupra unor eventuale ceslami spre descărcarea Franței față de expansiunea italiană.

Tonul presei franceze inspirat de obicei dela Quay d'Orsay, a devenit în timpul din urmă destul de serios față de Italia. Neliniștea mai ales pentru Tunis este vădită și se spune că atitudinea față de Italia trebuie să fie pentru anele țării, chiar și pentru Anglia și Turcia, obiectul celei mai serioase atențiuni.

Chestiunea dacă Italia sub conducerea d. lui Mussolini tinde spre imperiu pare a crește cu seriozitate și actualitate. Pentru Franța un lucru este clar: dacă se latine Italia, aceasta nu se va putea face pe socoteala Franței.

Activitatea noului guvern Jugoslav

Belgrad. — Parlamentul se va redeschide la 20 Mai. Noul guvern Uzunovic, a decis să supună S. uciniei în prima ședință spre ratificare, tratatul de comerț și convențiunile de navigație, de frontieră și acordul veterinar cu Italia. Deasemenea se va depune în parlament înainte de vacanță diverse proiecte de lege urgente și în primul rând reforma fiscală și legea pentru organizarea comnelor.

FOILETON

Mareșalul Iosif Pilsudski

— Figuri contemporane. —

Iosif Pilsudski, astăzi în al 59-lea an al vieții sale, este una din cele mai însemnate figuri ale Poloniei actuale. Activitatea în tot timpul vieții ne înfățișează pe Pilsudski ca o persoană de o puternică individualitate și de o energie din cele mai productive. Ca student el s'a interesat asupra mișcării revoluționare din Rusia, în care timp a fost învins că a participat în complotul contra lui Alexandru III. El a fost condamnat cu deportarea în Siberia unde a stat 5 ani. În acest interval el și-a însușit vaste cunoștințe asupra Rusiei, devenind un excelent cunoscător al situației de acolo. Întorcându-se în locul său de naștere s'a hotărât să se consacre activității pentru salvarea patriei. Dar starea de lucruri din Vilno nu i a prezentat teren favorabil pentru activitatea sa. A plecat atunci la Varșovia unde a căutat mijloacele pentru a pune în valoare întreaga sa energie. Dar și aci a fost deslușinat. Atunci și-a întors privirea către începutul mișcării muncitorești și după câteva timp s'a pus la serviciul socialismului polonez, care a început pe atunci să se desvolte și în care mișcare a jucat mai târziu un mare rol. El a influențat puternic programul socialiştilor polonezi, socotând în evidență necesitatea eliberării patriei și unificării tuturor polonezilor. Prin aceasta el a dat socialismului polonez un caracter mai mult

sau mai puțin național. În anul 1923 Pilsudski împreună cu actualul președinte Wojciechowski, înfrunțează partidul socialist polonez (P. P. S.) al cărui conducător și suflet a fost un timp îndelungat. În 1924 înfrunțează primul ziar socialist în Polonia (Robotnik). El a luat parte în revoluția din 1905 după care a fost nevoit să plece în străinătate, unde a urmat cu activitate sa pentru eliberarea Poloniei.

Încetând în începutul războiului a pus în activitatea practică puternicul său credo. Fînd pe atunci în Galiția el a înfrunțat acolo prima legiune poloneză al cărui conducător a fost însuși Pilsudski. În anul 1916, membrii legiunii poloneze au primit din partea guvernului german un ordin ca dănași să s'pne jurământ viitorului rege polonez. Pilsudski a fost contra unui astfel de jurământ și astfel a fost împedată activitatea sa militară. Toți legionarii polonezi împreună cu Pilsudski au fost internați în lagărele din Austria și Germania.

În anul 1918, după înfrângerea Germaniei, Pilsudski s'a întors în Varșovia, unde a fost salutat stăt de masele largi poloneze cât și de conducătorii politici, cari au încredințat imediat puterea executării din Regenta formată sub ocupație în mâinile lui Pilsudski, care a ajuns apoi șeful noului stat (naczel'k panstwa). Primul și al con-

ducerii statului polonez de către Pilsudski a fost un an de încercări pentru consolidare și de lupte contra bolșevicilor ruși cari s'au isprăvit în anul 1920, când procesul elibertării Poloniei s'a încheiat definitiv.

După prima perioadă de dictatură a intervenit în Polonia o importantă schimbare produsă de velle agitații ale grupărilor din dreapta. Atunci au avut loc alegerile prezidențiale la cari Pilsudski a' a admis candidatura sa și a sprijinit candidatura lui Narutowicz și mai târziu cea a lui Wojciechowski. Pentru meritele lui recunoscute de întreaga Polonia, Pilsudski a primit funcțiunea importantă de prim mareșal al Poloniei, care a urmat să fie numit de onoare, deoarece Pilsudski s'a retras singur din viața politică, considerându-se muncii teoretice pentru reclărea statului polonez și a armatei. Cercurile politice poloneze, cari urmăresc o cât mai grăbnică consolidare, au lucrat meru în direcția pentru a se face lui Pilsudski posibilitatea de a se întoarce spre activitatea sa, în special militară, unde capacitatea sa este complet recunoscută. O mare piedică în realizarea acestui plan a fost proiectul elaborat de ministrul de războiu Sikorski în care se mărginește foarte mult competența inspectoratului militar, care funcțiunea trebuia să fie încredințată lui Pilsudski. Acest proiect a fost un obiect al certurilor violente din anul ultimei coaliții, în cari a trebuit să intervie însuși președintele republicii. Ultimele evenimente întăresc convingerea că întoarcerea lui Pilsudski este posibilă. Persoana lui Pilsudski a fost în Polonia totdeauna un obiect al

In patru ani de guvernare

În 1922, la venirea Partidului Național-Liberal la cărma Statului, situația era din cele mai îngrijitoare.

Deși reforma agrară fusese votată din 1919, tot sub un guvern liberal, nu se împărțise aproape nimic din pământul expropriat la țărani.

Situația financiară era jalnică, țara ajunsese să fie datoare numai anterior 17 miliarde lei, iar în încredințate Statul român avea datorii în bonuri de tezaur de peste 60 miliarde lei. Guvernul trecut nu lăsa nici măcar dobânda la aceste împrumuturi, așa că România era considerată peste hotare ca o țară faliment.

Dela 1922 până la Martie 1926, guvernul liberal de sub președinția d. lui I. C. Brătianu a făcut următoarele fapte:

1. A înființat 11 mii de școli prioare pentru țărani. Dela 1864 și astăzi astăzi nu s'au făcut decât 10 mii școli. Deci în 4 ani liberalii au făcut mai mult decât s'au făcut dela 1864 până la 1922.

2. A construit peste 7 mii locașuri de școli și a dat peste 120 milioane lei pentru biserici. În total pentru școli și biserici liberalii au dat în 4 ani peste 10 mii de milioane.

3. A sporit lefurile funcționarilor, dela 3 miliarde lei pe an, — și li se dădea în timpul guvernului Averescu — la 13 miliarde lei. 4. A împărțit locuitorilor peste 8 milioane de jugăre de pământ, răsculând să li se împartă încă 2 milioane.

5. A plătit toate datoriile făcute

de guvernul trecut și a regulat datoriile țării în străinătate plătiind, în 4 ani peste 19 miliarde de lei. Astăzi creditul României în străinătate este restabil!

6. De unde bugetul Statului în trecut se încheia cu deficite de 2—4 miliarde pe an, bugetele făcute de liberali au dat în fiecare an excedente mari. În patru ani excedentele au întrecut 15 miliarde.

7. S'a schimbata legea dărilor făcute de guvernul Averescu și s'au pus dări mult mai mici, mai cu seamă pentru popor.

8. S'a sporit bogăția țării; producția petrolului, cărbunilor și altor minereuri a crescut foarte mult. De unde valoarea producțiunii lor era la 1922 de 4 miliarde, la 1926 s'a urcat la 16 miliarde. Industriile s'au îndoit, comerțul a făcut mari progrese.

9. S'au reparat multe din șosele; s'au făcut foarte multe poduri. S'au reparat toate drumurile de fier distruse în războiu. În timpul guvernării liberale s'a îndoit numărul locomotivelor. Personalul a fost mult mai bine plătit și mai bine tratat.

10. S'au înființat noi birouri de plasare pentru muncitori; s'a dezvoltat învățământul muncitoresc; s'au construit căminuri de ucenici în valoare de peste 20 milioane lei s'au înființat 14.400 biblioteci, apoi dispensere, spitale etc. S'au sporit pensiile lucrătorilor dela 12 lei lunar cât se plătia muncitorilor în 1922, la 500—1200 lei lunar. S'a dat un mare sprijin și avânt băncilor populare și Cooperativelor sătești. Pentru aceste bănci și cooperative s'au dat ajutoare de peste o mie de milioane

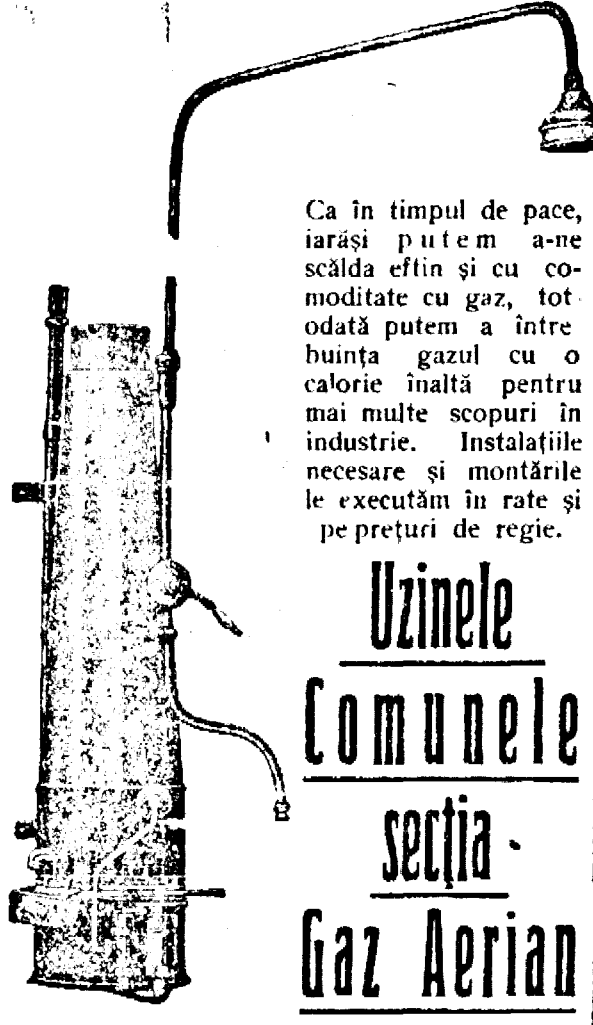
Mijloces
imediat

imprumuturi

pentru termen îndelungat
și cu procente mici

Alexandru Herzog

Arad, Strada Brătianu (fost Weitzer J.-u.) No. 17.
2827

Mica publicitate

Ca în timpul de pace, iarăși putem a-ne scălda efin și cu comoditate cu gaz, totodată putem a întrebuința gazul cu o calorie înaltă pentru mai multe scopuri în industrie. Instalațiile necesare și montările le executăm în rate și pe prețuri de regie.

**Uzinele
Comunale
secția
Gaz Aerian**

Arad, Str. Muciu Scevola No. 9, 11, 13.
Telefon 27, 25 și 16.

Biroul uzinelor din Str. Eminescu
No. 4 stă la dispoziția on. Public
în ce privește comenzile etc. (2454)

Funcionar, perfect în română ma ghiară, traducător, dactilograf, caută post eventual birou advocatual. Adresa la Adm. nistriația ziarului după masă.

Să ne ferim! de cremele de obraz care conțin prea multe săruri metale, acestea fiind veninoase strică teribil pielea obrazului. Se folosim deci numai crema FOLDES „Margit” conținând materiale bune cari vindecă toate bolile pielei. Este recunoscută prin efectul ei, pielea obrazului devine fină și fragedă. **Dr. Földes și Hehs.** Arad. (2855)

Intreprindere de clădire „CAMINUL” edifică case cu parter pe rate cu durata de 10 ani, fără interese. Totodată facem cunoscut că toți interesații care sunt fără ocupație se prezintă în biroul nostru spre a le da ocupație Str. Mărășești No. 23. (2862)

Dacă voți a cumpăra efin cercetați prăvălia de textile, mărunțisuri, vase de bucătărie smâltuite, mărfuri din sticlă, aromate și delicatose **IOAN DEUTSCH** în Arad, Str. Mărășești No. 4, unde toate mărfurile de sus zise se cooată pe prețurile cele mai moderate. Servire punctuală! Prețuri avantajoase! (2645)

„Casa de Păstrare în Dezna” Societate pe Acții.

CONVOCARE.

Invităm pe domni acționari ai „Casei de Păstrare în Dezna” Societate pe acții la a

XVII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Dezna, Duminecă în 13 Iunie 1926, la 11 ore în localul institutului.

OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anilor 1922, 1923, 1924 și 1925, toate bilanțele stau la vederea acționarilor în biroul Inst. din Dezna.
3. Aprouarea bilanțului și darea absolutului membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere.
4. Adfiarea Inst. la „Victoria” Inst. de Cred. și Econ. Arad.
5. Evenztele propuneri.

Direcțiunea.

NOTA. În sensul § 20 din statute numai acei acționari au vot decisiv la adunarea generală, cari cel puțin cu 30 de zile sunt însemnați ca proprietari de acții în registrul acțiilor și au depus acțiile sau plenipotențele la cassă pe lângă revers, până la deschiderea adunării generale. Plenipotențiatul trebuie să fie însuși acționar al institutului.

ACTIVE Contul Bilanț la 31 Decembrie 1925 PASIVE

Cassa	12865 66	Capital social	20000 -
Escont	31550 -	Fond de rezervă ;	3021 68
Efecte	300 -	Depuneri	17673 25
Mobilier	832 80	Dividendă neridicată	538 -
		Contribuție restantă	800 -
		Interese tranzitorii	2330 -
		Profit curat	1185 53
	45548 46		45548 46

CHELTUELI Contul Pierdere și Profit la 31 Dec. 1925

Interese de depuneri	1893 61	Interese de escont	7214 14
Salare	540 -		
Spese	2745 -		
Dare	800 -		
Porto	50 -		
Profit curat	1185 53		
	7214 14		7214 14

Dezna, la 31 Decembrie 1925. Pentru contabilitate: **Ioan Frențiu m. p.** contabil autorizat.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Aurel Grozda m. p. președinte. **Ioan Giurgiu m. p.** **Ioan Tirla m. p.** **Ioan Tautan m. p.** **Iosif Brad m. p.**

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte.

Dezna, la 16 Mai 1926.

Fabriziu Bodea m. p. președinte. **Alexandru Zdrinca m. p.** **George Dronca m. p.** **Theodor Belda m. p.** (2861)

Ce a făcut partidul liberal pentru Industria și Comerțul românesc

1. A mrit producția miniară și industrială și anume:
Petrolul brut pe 1921 1.168.414 tone, pe 1925, 2.313.420 tone.
Cărbuni pe 1921 180.468 vagoane, pe 1925 280.000 vagoane.
Gaz metan pe 1921 180.000 m. c., pe 1925 420.000 m. c.
Valoarea producției miniere pe 1921 2.500.000.000 lei, pe 1925 8.000.000.000 lei.
Valoarea producției industriale alimentare pe 1921 6.000.000.000 lei, pe 1925 14.000.000.000 lei.
Valoarea producției industriei textile pe 1921 3.000.000.000 lei, pe 1925 5.000.000.000 lei.
Valoarea producției industriei chimice pe 1921 5.000.000.000 lei, pe 1925 10.000.000.000 lei.
Valoarea producției de zahăr pe 1921 2400 vagoane, pe 1925 11.000 vag.

2. A dat credit efin industrișilor și meseriașilor:
În 1923 guvernul liberal a înființat „Soc. Națională de Credit Industrial”. Aceasta a dat până la sfârșitul anului 1925 suma de 2 și jum. miliarde lei împrumut cu 9% la industrișii și meseriași.

3. A protejat industria internă mtrind treptat taxele de import pe mărfurile străine, cari puteau fi făcute și în țară.
A obligat pe Stat, județ și comună să cumpere mărfurile de cari aveau nevoie, numai dela producătorii din țară.

4. A dat libertatea comerțului desființând cele mai multe din prețurile maxime și înălțurând permisele de export și import.
Tax-le de export s'au micșorat treptat până ce au ajuns aproape de desființarea totală.

5. A adus siguranță și statornicie în comert și industrie, și astfel întreprind rile au luat avânt.

Guvernul liberal a impus și înfiptuit naționalizarea societăților cu capital și conducere străină:
a) Petrolul și cărbunii erau în mâini străine; astăzi sunt în mâini românești atât în ce privește majoritatea capitalului, cât și a conducerii.
b) 1289 societăți industriale și comerciale străine din Ardeal, cu un capital de 5 și jum. miliarde lei au fost înacuitate să funcționeze trecând în mâini românești.
c) A organizat pe industrișii și comercianți în camere profesionale de comert și industrie toate înacuite într-o Unione Generală. Acestea vor hotărî de soarta industriei și comerțului și vor trimete reprezentanți în Parlamentul Țării.
A activat exportul de lemte și produse animale:
Exportul animalelor vii pe 1923 1.717.155.480 lei, pe 1924 2.835.594.252 lei, pe 1925 4.207.463.905 lei.
Exportul produselor animale pe 1923 244.877.213 lei, pe 1924 730.015.900 lei, pe 1925 1.312.711.196 lei.
Exportul blăurilor și pielor pe 1923 31.663.050 lei, pe 1924 100.500.000 lei, pe 1925 192.869.350 lei.
Exportul lemnului pe 1923 2.642.280.000 lei, pe 1924 3.466.474.000 lei, pe 1925 6.351.763.809 lei.
Prin oprirea prăbușirii leului și stabilirea lui în ultimele timpuri ale guvernului liberal a înlesnit tranacțiile și a salvat averea fiecăruia care ar fi fost pierdută prin continuarea scaderii monedei.
Făcând să funcționeze mijloacele de transport a dat putință producției să fie pusă în folosință.

Candidații partidului național-liberal din județul Arad

Aici mai jos publicăm lista candidaturilor Partidului Național Liberal din Arad și jud. la alegerile pentru Camera și Senat, cari vor avea loc în zilele de 25 și 29 Mai a. c.:

La Camera:

1. Ion Georgescu, fost prefect al județului Arad.
2. Nicolae Episcopescu, avocat.
3. Pavel Dârlea, învățator, fost deputat.
4. Lazăr Palcu, mare proprietar.
5. Ioan Teugler, șvab, director de

bancă și fost deputat.

6. Dr. Alexandru Lazar, avocat - Chișineu.
7. Romul Verișan, sătean, președinte al Băncii Populare din com. Șeitin.
8. Ion Ardelean, preot din com. Mi călaca, fost deputat.
9. Pavel Hălmăgean, sătean din Valea Crișului.

La Senat:

1. Lazăr Palcu, mare proprietar.
2. Dr. Dimitrie Barbu, protopop - Chișineu.
3. Petru Lukhaup, țaran șvab.

Ofensiva Internaționalei a III-a în Balcani

Vienna. — Am anunțat în timp că plenul comitetului executiv al Internaționalei III, care a ținut ședințe la Moscova în cursul lunii Februarie, a hotărât adaptarea unei noi tactice de luptă teroristă.

În legătură cu această hotărâre, autoritățile noastre superioare sunt înștiințate că în ziua de 10 Martie, au depus jurământul de credință 22 de teroriști cari formează grupul de propagandă comunistă pentru țările peninsulei balcanice. Jurământul a fost depus la Berlin în fața a 3 delegați ai Internaționalei III a sosiți special în acest scop dela Moscova, Grupul terorist balcanic s'a împărțit în 3 secțiuni compuse fiecare din 7 membri, iar membrii ce îl compun

sunt numai ruși, de origine aleși dintre oameni capabili să s'arvășească orice acte de terorism.

Acest grup denumit „Brajenii” are însărcinarea să comită o serie de atentate contra conducătorilor statelor balcanice.

O grupare teroristă cu scopuri identice s'a constituit și la Berna cu însărcinarea să distrugă arsenale, poduri și edificii publice.

Autoritățile noastre superioare mai au informații precise că în ziua de 4 Aprilie a avut loc la Viena o confătuire a grupurilor comuniste ilegale române.

Din partea Internaționalei III din Moscova au participat la confătuire comuniștii Dobrogeanu Ghrea și Dicescu. La confătuire

interesului general. În ultima sa căătorie făcută în Polonia răriteană, Pilsudski a fost primit de căre populație ca cel mai mare entuziasm.

Națiunea poloneză și tânărul ei stat trece în ultimul timp printr-o grea și se pare prin o criză care va dura încă mult. În chosul periculos al ambițiilor politice și ipoteze care tot mai evidentiatăg tinderea spre o dictatură care a avut și are mulți aderenți. Ultimele știri întăresc convingerea că opinia publică poloneză acordă cea mai mare atenție marșalului Pilsudski oricari ar fi rezultatele acțiunii ce a întrepris'o.

deoare e parțialitatea li demoralizează, deducându-i spre descompunere. Atitudinea lui Witos față de conducătorii de stat este abso'ut inadmisibilă. Cabinetul actual Witos aminteste lui Pilsudski fostul guvern Witos cu care Pilsudski n'a putut conclucra, fiind încredințat că acest cabinet aduce numai malversație, apărând numai interesele de partid și nici de cum cele de stat. Cabinetul Witos dinainte, a demoralizat armata, care, neputând lua parte în alegeri, trebuia să-și sibă un reprezentant în persoana ministrului de războiu. Pe atunci a fost introdus obiceiul ca miniștrii de războiu să fie numiți numai generali. Dar au venit miniștrii de războiu, cari n'au făcut decât jocal partidelor politice. La întrebarea dacă faptul venirii noului guvern Witos a avut vreă influență asupra chestiunii lătoșcerii marșalului în armată, Pilsudski a răspuns: „Desigur”. Vedeți doar că nu voui sprijini nici un singur pas în direcția nerespectării intereselor statului și intereselor morale ale armatei. Ce și lasiate mă ridic contra răului principal care domnește în stat, contra guvernului partidelor nesătute, contra tuturor partidelor, cari uitând interesele superioare, se gândeac numai la bani și exploatare.

La Warszawa ac'ut număr din ziarul „Kurjer Poranny” a fost confiscat. El însă a putut fi trimis înaintea confiscării în provincie și în străinătate.

au fost reprezentate prin delegații organizatiunile comuniste clandestine din Ardeal, Basarabia și Vechiul Regiu.
Dobrogeanu Ghrea a comunicat prezenți uțimile hotărâri ale Internaționalei III-a în legătură cu adoptarea unei tactice de luptă și a arătat că comitetul inter așioalei consideră timpul social-crearea de nuclee teroriste în România pentru sfârșirea marelor populații actualei forme de guvernământ.
După lungi debateri, s'a hotărât ca în reea de nuclee teroriste în România încredințată unui comitet compus din soane. Un alt comitet din 5 persoane avea însărcinarea să creze nuclee în Basarabia, Fondurile necesare acestor organizații vor fi trimete biroul de propagandă externă și internațională III.

La confătuire au mai participat niștii români Finkelstein, Fabian și Paulker.

Buni români

În preajma alegerilor întrebăm: 1. La 1848 cea dintâi mișcare de deșteptare națională a fost condusă de patrioți care mai târziu au condus și partidul Național Liberal?

2. Dece în ceasul istoric al Moldovei cu Muntenia, în Divanul hoc din 1859, tot aceiași oameni condus conducătorii mișcării?

3. De ce la 1866, când a fost rita Dinastia românească, tot aceiași partidul Național Liberal a fost inițiatorii?

4. Dece la 1877 când s'a hotărât robirea miciei României, tot partidul Național Liberal a prezidat acest eveniment istoric?

5. Dece, la 1881, tot sub un guvern Național Liberal s'a proclamat România mare?

6. Dece la 1916, când România a zvrilit vitejește în marele războiu dezrobirea neamului tot partidul Național Liberal a pregătit și a rrit războiul?

7. Dece tot sub un guvern Național Liberal s'au statornicit temelile mănii Mari, s'a dat țării nouă mare, și tot aceiași partid e pe la încoronarea Regelui tuturor românilor?

Fiindcă partidul Național Liberal a fost singurul care a cunoscut realitatele ale neamului, singurul care dat seamă de marea sa chemare și a avut încredere în însușiul său, în curajul său, în încrederea în sine și în îndrăznească și să solidarizeze suflarea românească aceluiași ideal.

Trupele franceze înaintate în Maroc

Paris. — Afiam din Rabat că noi trupe ale triburilor, au înagăduit franceze să înainteze în vecinătatea tăței Oued N kar, care a fost sursă de forțe de întreg-re.

350 familii din tribul B:n: Ourigh declarat supunere.

Evenimentele din Polonia

Varșovia. — Guvernul a revesit crările normale pentru completarea de pacificare în țară. Ministerul de interior prezentat Marți un raport asupra situației populației din provincie. Dupa prezentarea vocarea Adunării Naționale s'a fixată din cauza indispoziției, de astăzi gravă, a marșalului Dietel, Rați, președinte interimar al republicii. Guvernul a convocat consiliul care s'a ținut Marți seara și în care s'a hotărât să se ia măsuri de cenzură necesară pentru calmarea opiniei publice.

Varșovia. — Noul ministru de externe A-gust Zaleski, născut în 1883, a sosit în Londra științele economice și politice. război a intrat în serviciul diplomatic. Înlocuit prin d. Roman Koell, fost ministru al Poloniei în Moscova și în Angora.

În urma grevei din Anglia

Londra 19. — La conferința de la Londra pentru aplanarea conflictului miner, a participat însoțit de căți-va din guvernului. A avut loc o discuție pe lângă în cursul căreia au fost prezente propuneri primului ministru.

Londra. — Comitetul executiv al Unionei a decis să ceară o comisie imediată cu comenziile de cale ferată și a examina plângerile soale din țară arătând că la reintegrarea lucrătorilor se ține seama de acordul stabilit în 1914.

Înundații catastrofale în Italia. — În cursul inundațiilor din de sus, s'au găsit la Verona trei cadavre ale Adigelui. La Trento, Adigele a dat diferite localități. S'au produs teloro-se prăbușiri. La Brescia linile telegrafice au fost întrerupte. La Pianezza s'au surs la 9 metri 55 și tinde să se înalțe. Trecerea trenurilor pe linia Milano-Pianezza a fost întreruptă.

Vremea rea s'a abătut și asupra Franței. În Provence și Savoia de marea semnalază abundente căderi de zăpadă. Atlanticul este agitat.

INFORMAȚIUNI

cauza sărbătorii de azi „Sf. Constantin și Elena” numărul viitor al săptămânii noastre va apare Duminică în aceeași zi.

Semnul electoral al partidului liberal

Partidul național-liberal și a ales ca semn electoral în viitoarele alegeri generale o linie dreaptă verticală.

I

politică urmată de acest timp de 75 de ani, acest semn simbolul drumului drept și neșoacă pe care totdeauna l-a urmat, a sărbătorii sociale ce a urmărit o și înălțarea dreață, în picioare, biruințele sale căpătate fără compromisuri și îngețarea și situația lui actuală, când, veghează la binele țării, voește să vadă pusă cât mai pe temelile solide ale votului său, în favor al aceleși dreață pe totdeauna a urmărit-o.

Bisericești

Prea Sfinția Sa Grigorie a înțeles ca în cadrul ortodox de fete din localitatea din Galu. La actual predării 200 volume prof. C. Turicu va conține „Cruce și carte”.

Prea Sfinția Sa Rusaliu în ziua primă ortodoxă va servi Prea Sfinția Sa Grigorie și întreg clerul parohial și firotit de păr. protoinghel Săcu. Corul îl susține reuniunea „Armonia” sub conducerea prof. Roman. După masa Culturală din Pătrășeni are 5 aranjate un festival, la care va participa Prea Sfinția Sa Grigorie pentru bibliotecă 200 volume din opere naționale.

La zi a Sf. sărbătorii Pogoririi Sfânt în catedrala ortodoxă va predica de teol. păr. Turicu.

La Casa Culturală din Șega aranjat un festival în localele proprii și seara va avea loc concertul „Cântarea A. S. R. Principelui Mihai la Constanța”.

La raion regal, atașat trenului de călătorie, a sosit așezări în localitate A. S. R. Principelui Mihai, moștenitorul tronului. După masa Culturală din Șega aranjat un festival în localele proprii și seara va avea loc concertul „Cântarea A. S. R. Principelui Mihai la Constanța”.

Concertul „Cântarea României”

La 22 crt., la orele 9 seara va avea loc la Palatul Cultural mult așteptatul concert de corul mixt, de 120 de voci, al renumitei societăți „Cântarea României” de sub conducerea dlui Marcel Ștefan. Programul figurează cele mai renumite cântări corale clasice românești și ruse. Punctul principal îl formează Messa pentru cor de Mozart, cântată cu soliștii de primă din București și cu concursul „Cântarea României” din Arad.

La 22 crt., la orele 9 seara va avea loc la Palatul Cultural mult așteptatul concert de corul mixt, de 120 de voci, al renumitei societăți „Cântarea României” de sub conducerea dlui Marcel Ștefan. Programul figurează cele mai renumite cântări corale clasice românești și ruse. Punctul principal îl formează Messa pentru cor de Mozart, cântată cu soliștii de primă din București și cu concursul „Cântarea României” din Arad.

Vănoșarea regală din Banat

La 13, a sosit la Timișoara, în Banat, la care a participat ministrul Mocioș și alți înalți oficiali.

La 13, a sosit la Timișoara, în Banat, la care a participat ministrul Mocioș și alți înalți oficiali.

Un cabinet german va rezolva chestia

Un cabinet german va rezolva chestia în procesul comunistilor din Tg. Mureș.

Un cabinet german va rezolva chestia în procesul comunistilor din Tg. Mureș.

Un cabinet german va rezolva chestia

Programul excursiei Suveranilor pe Dunăre și în Dobrogea

Vineri. — Trenul regal va pleca din halta Cotroceni la 8.45 și va sosi în gara Giurgiu la orele 10.45 dim.

Pe peronul gării o companie de onoare cu drapel și muzica va da onorurile.

La orele 11 M. S. Regele va pleca cu automobilul la reg. 3 roșiori „Prințesa Elena” unde va asista la sărbătorile patronului regimentului și la care va lua parte și A. S. R. Prințesa Elena.

La orele 17, Suveranii se va îmbarca pe iachtul regal „Ștefan cel Mare”, care va pleca spre Oltenița, unde va ajunge la orele 10.15.

În aceeași zi, M. S. Regina va pleca cu automobilul din Capitală la Oltenița unde se va îmbarca pe iachtul regal.

Sâmbătă 22 Mai. — Plecarea iachtului regal „Ștefan cel Mare” spre Brăila.

Suveranii vor petrece noaptea pe iacht la gura Filipului.

Duminică 23, Luni 24 și Marți 25 Mai. Excursiunea pe Dunăre.

Miercuri 26, Joi 27, Vineri 28 și Sâmbătă 29 Mai. — Excursiune cu automobile în județele Tulcea și Constanța.

În seara zilei de 26 Mai, A. S. R. Prințesa Elena, va pleca din Brăila la București.

Duminică 30 Mai. — Excursiune cu automobilul de la Hârșova la Constanța.

Suveranii vor pleca cu trenul regal în seara zilei de 30 la Bazargic și de aci la Balce cu automobilele.

Marți 1 Iunie. — Plecarea M. S. Regelui cu automobilul de la Balce la Bazargic și de aci la Silistra.

Îmbarcarea pe o vedetă și trecerea la Călărași.

În seara zilei de 1 Iunie Suveranii vor pleca din Călărași la București și vor sosi în halta Cotroceni Miercuri, 2 Iunie, la orele 9 dimineața.

Expoziție de pictură

Vizitați la Palatul Cultural expoziția de pictură și de vase pictate cu motive românești, a Letiției Al. Stamatiad.

Expoziția rămâne deschisă până la 30 Maiu, în fiecare zi între orele 10—1 dimineața și 4—8 seara.

Intrarea liberă.

Concentrările

Oamenii de trupă din contingentele 1920 și 1921, chemați la concentrarea de instrucție din anul trecut, dar nu au executat concentrarea, oricare ar fi fost motivul neexecuțării, vor fi concentrați în seria I-a.

Sunt, de asemenea concentrați și oamenii din contingentul 1922, din infanterie, cavalerie, artilerie, pionieri și trupe.

Ofițerii de rezervă, din infanterie, cavalerie, artilerie, geniu și aeronautică, din clasele 1919, 1920, 1921 și 1922, cari au fost chemați la conducerea pentru instrucție din anul trecut și cari n-au executat concentrarea, oricare ar fi fost motivul (amănări, bolnavii, neapuzii, etc.), sunt concentrați în anul acesta. Concentrația va dura 30 de zile. Fiecare ofițer de rezervă din categoria de mai sus, se va interesa asupra chemării sale, de îndată, fie la corpul său, fie prin cercul de recrutare respectiv.

Afacerea falsurilor dela Budapesta

Budapesta. — Președintele Consiliului Bethlen, după ce a prestat cuvenitul jurământ a făcut declarații timp de o oră.

A declarat că nu are absolut nici o cunoștință de această chestiune de falsificare de bancnote franceze și că nu a acceptat o niciodată chiar sub o formă ascunsă.

A prezentat documente prin care a probat că a condamnat nu numai mijloacele dar și scopurile lui Windischgratz.

A redus la neant declarațiile lui Hir, cu care în adevăr a fost în contact în luna August 1923 pe locul Balaton dar numai pentru a să viziteze o proprietate pe care voia să o cumpere, cu care ocazie Hir servia de agent intermediar. A mai declarat că niciodată nu a dat cuiva vreun pasaport.

Martorul, contele Emeric Karolyi declară că nu are nici o cunoștință directă de această afacere de falsificare de bani francezi. A refuzat să prezinte notele ce li fuseră date de apărătorul Ulsin. Tribunalul a dispensat pe Karolyi să facă depoziții asupra acestor note. Tribunalul apoi s'a dus la spitalul Roch să ia interogatoriul deputatului Hir, care fiind bolnav, se găsește internat acolo.

Ex-impărăteasa Zita părăsește Franța

Tarbes. — Ex-impărăteasa Zita, care se află în vilegiatură la Argeles Zosoet, dela 15 Ianuarie, împreună cu cei 6 copii mai mici ai săi și cu persoanele din suita sa, a plecat la L. queito (Spania). Suverana, entusiasmata de se de-rece sa în Hautea Pireneeay, și-a manifestat intenția de-a se reîntoarce acolo iarna viitoare. Copiii săi, într'adevăr, și-au regăsit acolo sănătatea și ea nu va uita primirea simpatică ce li-a făcut-o populaținea.

Sentința în procesul Roboz dela Budapesta

Budapesta. — Cartea de apel din Budapesta a pronunțat sentința în procesul depre care am mai vorbit, al fraților Roboz, acuzați de pactizare cu armata română de ocupație, instigație împotriva armatei horthiste, îndemn la organizare de echipe antihorthiste, lesemajetate ș. a. Unul, gazetarul, a fost condamnat la 12 ani recluziune, iar celălalt, acuzat de participare la faptele de mai sus ale fratelui său Emeric și de încercătușdini cari frizează codul civil, a fost condamnat la 10 ani recluziune.

Apărarea ceruse achitarea pe motivul că sunt fizici.

Ambii, după cum arătasem deuași, au figurat în diferite împrejurări la Cluj, după retragerea armatei române din Budapesta.

Controlul străinilor în Ardeal

Operațiunile de control pentru verificarea streinerilor aflați în Ardeal va începe la 1 Iunie c.

Controlul va fi făcut la inspectoratele mușcii de către comisiunile instituite din: inspectoratul muncii, inspectoratul serviciului de siguranță, inspectorul industrial, un delegat al organizației patronilor și unul al organizațiilor lucrătorilor.

Cei interesați sunt datori să prezinte serviciului de siguranță actele necesare până la data de 25 Mai. Sunt obligați, să prezinte asemenea acte și patronii străini ai diferitelor întreprinderi. Pentru clarificarea situației tuturor celor care se vor prezenta la data anunțată, se va acorda un termen de drept de un an. Acei care nu vor coreponde acestei dispozițiuni, nu se vor bucura de favoarea termenului de drept de un an, iar la expirarea termenilor de liberă petrecere ce posedă acum, nu vor mai obține prelungirea sub nici un motiv.

Iritația în Anglia contra agenților sovietici

Paris. — Redactorul politic al ziarului „Daily Mail” declară, într'un editorial intitulat: „Trecuți carățiți Aeglia de toți agenții sovietici”, că se desemnează, printre membrii Parlamentului, un puternic curent în favoarea expulzării tuturor funcționarilor bolșevici.

„În momentul când guvernul, scrie el, luptă pentru a menține Constituția în Marea Britanie, toată lumea se întreabă ce a făcut el pentru a paraliza activitatea agenților sovietici cari vin în țara noastră?”

„Știm, de multă vreme, că Moscova are ca principiu de a căuta să răstoarne guvernele constituționale fomentând greve și mișcări revoluționare. În acest scop, Sovietele au trimis trade-unionurilor un cck, pe care acestea din urmă l-au refuzat.

„Numeroși deputați conservatori vor cere imediat guvernului ca, fără a ține seamă de efectul diplomatic pe care o asemenea măsură l-ar putea avea, toate organizațiile sovietice fără excepție să fie expulzate din Anglia. Ele numără aproximativ 500 de comunași al căror scop este să tragă folos din toate dificultățile momentalei de față.

„Toți, agenții diplomatici sau comerciali, se bucură de imunitate diplomatică, ceia face aproape imposibilă supravegherea lor de către poliție. Activitatea lor a fost, în parte, pusă în lumină cu prilejul ultimelor arestări efectuate la cartierul general al partidului comunist. E timp acum să se dea publicității informațiunile pe care guvernul le-a obținut asupra afiliațiilor Moscovei.”

Exportul apelor minerale

Luările pentru exportul apelor minerale românești se suspendă. Cauze multiple forțază la aceasta pe inițiatori, între care nepregătirea suficientă a chestiunii pentru acest an și venalitatea intermediarului.

Cum însă chestiunea este de mare importanță, ea va fi reluată în cursul anului.

Un autobuz atacat de bandiți

Roman. — Poliția locală a fost înștiințată că un îndrăzneț atac banditec s'a produs în seara zilei de 18 Mai, pe șoseaua Pașcani—Tg. Neamț. În apropiere de Pașcani, lângă comuna Moldova, patru bandiți înarmați cu carabine și revolvere, au oprit autobuzul care face naveta Pașcani—Tg. Neamț, unde nu se află cale ferată. Ei au strâns dela călătorii suma de 45.933 lei. Printre bandiți, cari erau îmbrăcați ca jandarmi și apucaseră să opresc mașinile ca măsuri electorale, se află și un civil, blond, care este pus sub urmărire.

Cum în localitate nu au sosit alte amănunte oficiale, se spune că bandiții au oprit și alte mașini, furând automobilul lui C. Sturza. Se afirmă deasemenea că în autobuz se afla și un funcționar poștal, care transporta o importantă sumă, ce s'a fost însă găsită de hoți.

Bandiții au luat direcțiunea Roman.

Un bandit sicilian arestat la vârsta de 82 de ani

Roma. — La San Mauro (Sicilia) carabinieri au arestat pe faimosul brigand Candino, în vârstă de 82 de ani. Acest bri-gand a terorizat stele siciliene timp de 60 de ani fără a fi vreodată prins. El avea secretul transformărilor. A fost arestat acum în sânul familiei sale, unde se reîntoarce de curând.

Situația internatelor teologice din țară

În vederea îmbunătățirii situației internatelor teologice din țară, ministerul cultelor și artelor a convocat pentru zilele de 31 Mai și 1 Iunie pe toți directorii seminariilor din țară, la o consfățuire în București.

Cu această ocazie se vor aduce în discuție chestiunea solvelor și cotelor de alimente precum și taxele ce trebuie să le plătească elevii.

Se va mai discuta și chestiunea reparațiilor ce trebuie făcute internatelor în cursul acestei veri precum și repartizarea buzelor, bugetul, comitetele școlare, ansele școlare, introducerea comitetelor moralizatoare, a comitetelor de consiliu și de lectură, situația spiritualilor etc.

Directorii seminariilor vor lua în studiu toate aceste chestiuni și se vor prezenta la conferință, cu rapoartele respective.

Marile serbări naționale din Blaj

Blaj. — Au avut loc aci mari serbări naționale. Au participat licee și școlile normale din Ardeal și Banat. Au luat parte deasemenea elevii liceului Sf. Sava din București, a liceului Constanța precum și numeroși studenți și intelectuali. Oficialitatea a fost reprezentată prin dl Nichifor Crainic, secretarul general al ministerului cultelor și artelor.

În cursul zilei de Vineri, s'au ținut concursuri sportive. S'au produs câteva interesante exhibiții de gimnastică. Au luat parte 22 de echipe. Premiul I, cupa ministerului artelor, a fost câștigat de echipa liceului Blaj; premiul al II-lea, Steagul Blajului, a fost câștigat de elevii liceului Radu-Negru din Făgăraș.

Sâmbătă dim. a avut loc un serviciu divin oficiat în catedrală de către mitropolitul Suciu, asistat de înaltul cler metropolitan. Mitropolitul a rostit apoi o cuvântare despre idealismul generației dela 1848.

După săvârșirea serviciului divin, a urmat defilarea școlilor în fața catedralei. De aci mulțimea a plecat în câmpia libertății unde dl prof. Alex. Lupan a rostit o cuvântare, asupra însemnătății istorice zilei.

De acolo lumea a plecat la cimitir unde sunt îngropați tribunii dela 48. La mormântul tribunului Axente Severu, dl prof. Nicolae Lupu, a ținut o cuvântare asupra eroizmului și idealismului care au însușit pe marii bărbați dinainte cari unii își dorm somnul de veci la umbra bisericilor din Blaj.

La ora 1 a avut loc un banchet oferit de Mitropolitul Suciu, în palatul metropolitan.

Cuma în Grecia

Guvernul a fost înștiințat că în orașul Pireu (Grecia) s'a ivit un caz de ciumă.

Ministerul sănătății a luat imediat dispoziția ca la toate proveniențele din acea parte să li se aplice dispozițiile convenției sanitare internaționale încheiată la Paris în 1912.

X Rachete de tenis, minge de tenis și alte articole de sport, gramofone, plăci de dans și artistice în un asortiment bogat la firma Hegedus Arad. 2840

Groznicul accident de parașută din Galați

Galați. — Un groznic accident de parașută s'a produs azi la orele 12 și jumătate pe aerodromul orașului nostru. Iată împrejurările în care și a găsit moartea căpitanul Himes Carol:

La orele 12 jumătate, urma să se facă la aerodromul grupului III de aviație, câteva experiențe cu parașuta sistem „Heliog”.

Avioanele s'au înălțat la o mie metri și la un semn al pilotului căpitanul Himes Carol s'a aruncat cu parașuta. Surprinderea piloților din celelalte două avioane și a persoanelor cari asistau la această experiență a fost mare când s'a observat că Himes a pornit cu o luptă vertiginosă spre pământ.

Nefericitul căpitan Himes a căzut într'o curte din str. Morilor. Corpul lui a fost transformat într'o masă sângerândă de carne.

Asupra victimei s'a găsit o telegramă prin care soția sa îi vestea că sosește în Galați azi la orele 4 d. a.

Corpul nefericitului ofițer a fost transportat la morga spitalului militar.

Din ancheta deschisă imediat după accident, rezultă că neorocirea se datorează faptului că parașuta fusese greșit pînă.

Căpitanul Himes Carol este de fel din Brașov. El fusese ofițer în armata austriacă și făcuse campania dela Tisa, ca aviator român.

Himes avea comanda escadronei de specialități din grupul 3 de aviație și era foarte apreciat de șefii săi.

Siguranța Franței după războiul mondial

Paris. — Cu prilejul unei serbări organizată la Strassburg în onoarea „Federației naționale a medaliaților militari”, mareșul Foc a ținut o cuvântare, menită să aibă un mare răsunet.

„După un război gigantic, flagel al umanității civilizate, a spus mareșalul, și după victoria care a asigurat libertatea lumii, care este garanția păcii? Tratatul, care ne a îndreptat paza Rhenului pentru o perioadă de timp determinată. Siguranța există atâta timp cât ne aflăm în Rhenania.

Mareșalul a dat cele două motive pentru aceasta: „mai întâiu valoarea obținutului pe care îl constituie Rhenul, apoi temerea că în caz de război conflictul să nu se angajeze în Germania și să o amenințe cu devastarea.”

„Dar noi nu suntem pentru totdeauna în Rhenania. Termenul este fixat prin tratat. Care va fi situația noastră în ziua, în care vom fi evacuați Rhenul? Forța armatei noastre este limitată de situația populației noastre. Pe de altă parte, nu există frontieră naturală. Pentru a avea o frontieră solidă, trebuie să se întreprindă o puternică organizare de fortificație și să se procedeze la îndelungă și costisitoare lucrări care trebuiesc studiate și începute fără întârziere. Trebuie în același timp să se refacă restituțiile noastre militare.”

X S'a deschis biblioteca română de imprumut, modern echipată, cărți de tot noi, în asortiment bogat, cu abonament favorabil. Lobi birou de ziare strada Românilui 2. (2735)

Ultima oră

Chestiunea devizelor exportatorilor

BUCUREȘTI. — Dl Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale a primit ieri delegația exportatorilor, care a expus punctul de vedere, precum și obiecțiunile exportatorilor împotriva măsurilor și dispozițiilor Băncii Naționale, introduse pentru apărarea monedei. Delegația și-a expus îngrijorarea asupra acelei dispozițiuni, că exportatorii vor fi obligați a pune la dispoziția pieței interne devizele cu prețul stabilit de guvern. După lungi dezbateri ambele părți s'au înțeles și au hotărât, că exportatorii vor pune la dispoziția pieței interne atâte devize câte sunt necesare, însă numai până la noua recoltă, când lipsa devizelor va înceta dela sine.

Ajutorarea basarabienilor

BUCUREȘTI. — Guvernul a ridicat un împrumut de 10 milioane lei dela Casa de Depuneri, pentru ajutorarea nevoiașilor din Basarabia.

Turneu electoral

CLUJ. — Dl general Averescu și dl Goga vor sosi mâine la Cluj. Cei doi membri marcanți ai guvernului actual vor fi primiți la gară cu un fast deosebit. La pregătirea primirii se ostenește deja de săptămâni dl Octavian Prie, fost subsecretar de stat, care va forma cu aceasta ocazie un uriaș cortegiu din populația județului. Întruni rea publică, care va avea loc la Piața Unirii din Cluj, va fi începută de dl Goga, care va expune pe larg programul guvernului. După dl Goga va lua cuvântul dl prim-ministru Averescu. Banchetul obicinuit nu va avea loc, deoarece dl prim-ministru va pleca dela Cluj la Alba-Iulia, unde se va ține deasemenea o mare întrunire publică.

Audiențe la Suveran

BUCUREȘTI. — Conform informațiunei ziarului „Cuvântul” M. S. Regele va primi astăzi pe dl Constantinescu, fost ministru de domenii și pe dl Mirto, fost deputat țărănist într'o audiență comună.

D. general Averescu la Oradea-Mare

ORADEA-MARE. — Dl general Averescu, prim ministru a sosit astăzi la orele 10 la Oradea-Mare. La gară a fost așteptat de delegația partidului averescan și a partidului maghiar. După sosirea dlui general Averescu s'a dus la Prefectura Județului, unde s'a ținut o întrunire publică cu asistarea mai multor mii de oameni. Adunarea a fost prezidată de dl. Andrei Horvat, protopop gr. or. După salutul președintelui întrunirii a luat cuvântul dl prim-ministru, care a declarat, că nu a venit să culegă informațiuni, ci ca să dea el deslușiri și lămuriri cetățenilor alegători. Sub guvernarea sa anterioară dela 1920—1921 nu și-a putut termina misiunea. A fost silit să demisioneze din partea aceluia, cari acum i-au cedat guvernarea țării. Nu este omul vorbelor, însă va arăta prin fapte, că este ajutorul poporului. Roagă pe cetățenii alegători să sprijinească politica sa, care nu cunoaște deosebire între cetățean și cetățean, ci are în vedere numai interesele țării. După cuvântarea mult ovacionată a luat cuvântul dl Kocsan Ioan, președintele organizației partidului maghiar din Oradea-Mare, care a salutat pe dl prim-ministru în limba maghiară. După aceia a expus doleanțele ungarilor, asigurând pe dl general Averescu, că maghiarimea din Transilvania va sprijini în unanimitate lista guvernului. Cuvântarea dlui Kocsan a fost tradusă dlui Averescu de către dl Horvat. Primul ministru s'a dus și a făcut o vizită la dl Ciorogariu Romul, episcopul gr. or. la dl dr. Frențiu Valeriu, la dl Bjelek Imre, episcopul rom. catolic și la dl Sulyok Stefan, episcop reformist.

Conferința pașapoartelor

Geneva. — A doua conferință a pașapoartelor, convocată de Societatea Națiunilor, s'a întrunit la 12 Mai la Geneva.

Reprezentanții României în această conferință sunt ministrul Petrescu-Comen, delegat permanent pe lângă Societatea Națiunilor și d. Bungețeanu, inspector general al Siguranței Statului, delegat expert.

Conferința a început apoi discuțiunea generală, care s'a terminat prin adoptarea ordinii de zi elaborată de sub-comisiunea consultativă și tehnică de comunicațiuni și transit.

Comitetul de experți care a făcut alt studiu preliminar al chestiunii, e de părere că conferința ar putea examina mijloacele de a realiza sau de a grăbi suprimarea progresivă a regimului pașapoartelor, de ex.

prin înțelegeri reciproce între anumite State. Această metodă a dat deja rezultate bune.

Delegatul României, dl. Comen a constatat că Conferința de la Paris a emis dorința ca suprimarea regimului pașapoartelor să fie realizată într-un viitor pe cât de apropiat posibil. Guvernul român se realizează la această dorință, dar își dă seama că pentru moment această realizare nu e posibilă: de aceea crede că lucrul cel mai bun ar fi de a examina numai decât posibilitatea de a aduce ameliorări și simplificări formalităților regimului existent.

Deoarece toți oratorii cari au luat cuvântul până acum s'au raliat la sugestiunea delegatului român, e probabil că ea va fi adoptată de conferință.

Rescumpărarea liniilor ferate din provinciile alipite

Liniile ferate, 11.192 km, exploatate actualmente de administrația railor ferate de Stat, nu sunt toate proprietatea Statului.

Societățile particulare în număr de 47, au 4380 km, și anume:

Vechiul Regat	224 km.
Bucovina	575 "
Basarabia	290 "
Ardeal	3291 "
Total	4380 km.

S'au prezintat mai întâi două grupe de societăți, formând 17 societăți, având 1.486 km. de căi ferate. După tratative și cerțări amănunțite, s'a ajuns la un acord în următoarele condițiuni:

a) Acțiunile de prioritate, în valoare nominală de circa 110.783.000 coroane enteblice adică 88 la sută din totalul acțiunilor de prioritate de 114.439.800 se cumpără de Guvernul Român prin rentă pe prețul de 14 frs. elvețieni pentru 100 coroane anteblice.

cu un capital de circa 500 milioane coroane anteblice.

În Ardeal cei 3291 km. de căi ferate particulare exploatate de Stat aparțin la 43 societăți anonime.

Din aceste linii, 2655 km erau exploatate de Statul Ungar în baza unor contracte de exploatare încheiate cu căile ferate ale Statului Ungar (M. A. V.), care prevedeau obligațiunea de a plăti Societăților între 47-56% din veniturile brute ale liniilor respective înainte de război.

Statul Român a continuat exploatarea liniilor dela data alipirii Ardealului, fără a cunoaște vechile condițiuni de exploatare (realmente contracte de închiriere), încheiate în condițiuni ca totul diferite de cele actuale.

Această rentă liberată în lire sterline, va fi amortizată în 40 ani, și va purta o dobândă de 5%, platibilă în două rate semestriale.

Prin această cumpărare, Statul Român devine de fapt proprietarul liniilor, căci acțiunile de fondator conform legislațiilor în vigoare în Ardeal, conform actelor de concesiuni și a statutelor societăților, nu au nici un drept, dacă acțiunile de prioritate nu au primit minimum 5 la sută la capital, iar amortizarea lor nu poate începe decât după ce acțiunile de prioritate au fost amortizate.

De fapt, aceste acțiuni de fondator au aparținut în deosebi județelor, comunelor, Ministerelor Ungare de Agricultură, Comerț și Poștei ungar, cari au beneficiat de construcția liniei atât prin ridicarea v.lorei trenurilor, cât și prin serviciul direct prestat și nu au primit nici de fapt o dobândă.

Societatea anonimă a căilor ferate unte Arad-Ceanad și Societatea liniilor Someșene, Jibou-Baia Mare și Năsăudene, au avut 636 km. de linii în exploatare proprie până la 1 Februarie 1923, când Statul Român în baza unei legi speciale a încredințat exploatarea și completarea acestor linii, Administrației căilor ferate.

În aceste condițiuni, Statul Român, împreună cu autoritățile noastre respective devin deținatorii aproape al tuturor acțiunilor și poate prin adunarea generală hotărâți lichidarea societăților:

Majoritatea acestor linii ferate, din cauza noii orientări a curentelor de trafic spre București, Dunăre și porturile Mării Negre, în loc de Budapesta și Fiume, vor trebui modificate în vederea înlesnirii transporturilor.

b) Arderatele pentru anii 1919-1925, cât s'au exploatat liniile de către Statul Român, vor fi plătite pe prețul de 7 frs. elvețiene contra 100 coroane anteblice și se vor a. h. jumătate în număr în primii trei ani, iar cealaltă jumătate va fi transformată în rentă 5 la sută ca și capitalul și va fi amortizată în 40 ani:

Dealtfel, politica generală a Statului Român, determinată de necesitatea construirii și exploatarea unitară a rețelei de căi ferate de interes principal, precum și interesele de apărare națională împun ca toate aceste linii să devină proprietatea Statului.

c) Societățile se poartă garante și vor fi obligate face dovada că nu au nici o altă sarcină asupra acestor linii, se obligă a preda toate actele de proprietate asupra trenurilor, toate planurile și arhivele Societăților, a lua toate măsurile pentru mutarea sediului Societăților în România!

Din examinarea actelor de concesiune a acestor linii ferate rezultă că liniile în întindere de 1.730 km. din totalul liniilor private din Ardeal de 3.291 km. pot fi răscumpărate azi după 30 ani dela data concesiunii.

d) A respecta toate drepturile ce ar decurge pentru noi din aplicarea Tratatului de Pace.

Restul liniilor conform legii IV ungară din 1888, privitoare la hainele ferate de interes local în vigoare azi în Ardeal, pot fi răscumpărate oricând, dacă ele vor fi declarate de Corpurile legislative ca linii principale.

Dela două societăți, ale căror linii încălă teritoriul nostru și cel jugoslav, s'a cumpărat chiar liniile de pe teritoriul nostru în general pe aceleași baze ca pentru cele dintâu, devenind astfel Statul deplin proprietar al lor cu excluderea oricărui drepturi ale altora.

În acest scop s'au invitat societățile proprietare de căi ferate a-și trimite împuterniciții la București, în vederea soluționării acestor chestiuni.

Ca încheiere s'a convenit dar deocamdată cu 17 Societăți particulare cu care s'a încheiat pe această bază două Convențiuni.

dea acestora, pentru prelucrare, 50 de mii de vagoane de țigăi, din redevențele sale, întreaga cantitate fiind repartizată pe cinci ani, dându-se câte zece mii de vagoane pe an.

Cum raționorii au arătat că au o capacitate mai mare de fabricație, delegația a admis să li se poartă majora cota anuală la maximum capacității lor de prelucrare.

Devizele și valuta

Rador, 15 Mai 1926

BURSA:

Zurich	Deschideres	închideres
Berlin	123.05	123.10
Amsterdam	268	267.90
New-York	51675	517
Londra	2.15	2514.50
Paris	1530	1525
Milano	2010	1985
Praga	1531.50	1531.50
Budapesta	72.30	72.30
Belgrad	912.50	910
București	190	190
Varșovia	45	49
Viena	73	3

Cursul devizelor București

pe ziua de 15 Mai 1926.

	Cerute
Paris	8.05
Berlin	63.85
Londra	303
New-York	267 1/2
Italia	10.28
Elveția	51.85
Viena	37.90
Praga	7.92
Budapesta	37 1/2

Valute:

	Cerute	Oferte
Napoleon	1000	—
Elvețieni	51	—
Mărci	63	—
Leva	190	—
Lire otomane	128	—
Sterline	1300	—
Francezi	8	—
Italieni	10.25	—
Drachme	3.10	—
Dinari	4.60	—
Dolari	267	—
Marca poloneză	—	—
Coroane austriacă	—37	—
maghiară	—37	—
cehoslovacă	7.90	—

KNAPP

vopsește și curăță haine. Atelierul în Arad, Strada Episcopul Radu No. 10.

Loc pentru adunarea hainelor în Arad, Strada Brătianu No. 11. în edificiul Băncii Agrare Timișoană. 000 (2500)

Cafeneaua „METROPOL”

deschisă zilnic până la ora 3 dimineața!

(2057/B)

Crema de camfor „ELSA”

Unica pregătitoare. Farmacia WEISZ Arad, Str. Matei Corvinu. Se capătă în toate drogheriile. 1 cutie 30.— Lei. (2078)

„**FIX**”

Intreprindere pt. vopsire și curățirea chimică

Str. Gh. Ionescu 5 (f. Gr. Karolyi-u.)

Vopsește și curăță!

2396/II

Dacă ori ce parte a corpului îți e sudă

Să nu te înfrici sau să desperi

Căci în farmacia **RENYI** se capătă **Crema Caniculin** în contra sudorii

Care având un efect garantat sudoarea o sistează imediat

Farmacia **RENYI** Arad, Bulev. Reg. Maria, vis-avis de Prefectura județului. (2705)

Au sosit PEȘTE proaspăt

de Dunăre și Crap Kg. Lei 120.—

la **ROSENBACH**

Arad, Piața Plevnei (f. Arpad-ter) 5. În edificiul templului izraelit. (2069 III)

Atențiune!

Modă de plisse.

În atelierul nostru aranjat cu curnt electric, primim toffelul de lucrări cu plisse, hohl și mode franceze până la 120 cm. lățime. Se pot procura și ajoururi. **KELL** și **KAUSZ**. (2828)

Bulev. Regele Ferdinand No. 47

Industrie și depozit special de albitori bărbătești

Vinde și pregătește toffelul de albitori bărbătești, chiar și din marfă adusă. Prețuri originale de fabrică! 00 (2834)

De închiriat

Ospătăria clădită

pe teritoriul târgului de vite. Localități mari, camere, ocol mare, șopron și grajd.

Lămuri la **HUBERT** edificiul Urania. (2850)

Iuliu Plesz

Târgul mare de Rusale! Prețuri foarte reduse

in paltoane și haine pt. dame și in haine de vară din grenadină și mătăsă brută ca bluze, sumne și halate.

== **Servire delicată.** == **Rugăm atenție la fi**

Leopold Weisz

Atelier fotografic, vis-avis cu cafeneaua Dacia. Arad, Bulev. Reg. 22. În pavilionul din dosul curtei. Dau o mare importanță pentru confecționarea portretelor despre copii. 000

Jurnale de modă de primăvară și note muzicale noi și anticvitate și vechi, precum și accesoriile zite de birouri. Hârtie pt. scris pachetat, penite, blocuri pt. scris crep, servetele, cărți române, franceze și engleze

Biblioteca de împrumut cu cărți române

Telefon Nr. 385. Telefon

IZIDOR KER

Bulev. Regina Maria 12.

„ASTR”

Prima Fabrică Română de Vagoane și Material

S. A. Arad

Direcțiunea Generală

București Str. Lascăr Cat

Uzine: Arad.

Adresa telegrafică: Vagonar

Arad: Calea Anrei V

Orice fel de vagoane soane, de marfă și vagoane cisterne (de trol și benzină). — industriale, forestiere cole. — Construcțiuni stâlpi nituiți. — Piese și ni forjate. — Ză de cânepă. — Poduri Piese de fontă și de Cazane de aburi (pentru apă, spirit, benzină) de orice mărime. — Piese pentru vagoane și vagoane cisterne.

Reclama

e sufletu

comert

Economice.

Sedința delegației economice a guvernului

Delegația economică a guvernului s'a întrunit la ministerul de industrie și comerț. Sedința a fost prezidată de dl. gen. Coană ministru industriei.

Au luat parte la sedință toți miniștrii a. f. r. de dl. general Văleanu.

Delegația a continuat discuțiile asupra modificării regimului de impozit și reducerii

taxelor de export, ră năoând ca avizul său să fie supus deliberării consiliului de miniștri ce va avea loc azi la orele 3 și jum. după amiază.

Delegația a mai decis, sub rezerva aprobării ei consiliului de miniștri, majorarea cotei anuale de țigăi acordată raționorilor pentru prelucrare.

Se știe că, potrivit convenției dintre stat și grupul de raționori, statul s'a obligat să

Dormitor și sufragerie comandați dela FRANCISC MARTON tâmplar-artistic Arad, Piața Avram Iancu

GRATIS, pt. fiecare comandă, o înmărire artistică de fotografie la

SZTOJKOVICS și BEKES fotograf-artistic Avram Iancu